

Can Martí de la Talaia

Subirats

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Al costat de les escoles de Lavern
Emplaçament: c. Pere Grau (Lavern)

Coordenades:

Latitud: 41.3915
Longitud: 1.76735
UTM Est (X): 396947
UTM Nord (Y): 4582952

Classificació

Número de fitxa: 08273 - 176
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Medieval
Segle: XIV
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: La masia presenta evidents signes d'abandonament, com finestres sense vidres ni porticons, invasió de la vegetació en algunes façanes, o portes provisionals fetes amb tot tipus de materials per tapar les obertures.
Protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: Ref. cad.: 57501CF9873S
Autoria de la fitxa: Oriol Vilanova
Data de registre de la fitxa: dl., 26/06/2006 - 02:00

Descripció

Masia de grans proporcions, amb accés per un pati tancat per un baluard amb un portal de pedra d'arc de mig punt, sobre el qual hi ha un pany de paret de més alçada, coronat per una cornisa de teules amb voladís. Actualment la porta té forma rectangular, tot i que resten empremtes de la seva morfologia original.

L'edifici principal, amb teulada a dues vessants, té un parament fet de pedra irregular lligada en algunes parets amb morter de calç. S'observen algunes refaccions modernes fetes amb ciment a la part davantera. La masia té dues plantes; presenta dues edificacions, els antics cellers, adossats a la banda esquerra de la masia, així com un altre annex adossat per la part posterior al cos central de l'edifici.

Encara es conserven dues finestres de reixes de ferro forjat, verticals travessats per horitzontals, així com una finestra amb ferramenta del tipus d'espina de peix.

La porta de l'entrada principal a l'edifici residencial era de grans proporcions i d'arc de mig punt. Era el mateix lloc d'entrada dels cavalls, ja que la quadra es trobava al cos adossat al darrere del cos central, a la dreta, juntament amb un galliner.

A la planta baixa hi havia dues cuines, una per cuinar i a l'altra, anomenada "amainador", hi havia les piques per a rentar els plats, la vaixela i la resta d'utensilis culinaris, tot i que també s'hi podia cuinar si era menester. Hi havia igualment un menjador per a les grans ocasions i un menjador per diari.

Als dos edificis adossats al cantó esquerre hi havia els cellers per guardar les bótes de vi. A la part del darrere hi havia la premsa, els cups i la màquina de trinxar el raïm.

Al primer pis hi havia una sala gran que feia de distribuïdor, amb mobles i complements d'època, així com un rellotge de peu de grans dimensions.

Davant l'escala d'accés hi havia el salador, on salaven el porc després de la matança. A l'esquerra hi havia el servei i una pallissa, al costat d'una escala interior que menava als cellers. A la dreta hi havia quatre habitacions i l'habitació dels mossos.

Al pati hi havia el jardí amb un safareig, així com un galliner, un abeurador per al bestiar, un cobert on es guardava la tartana, el carro de passeig i el carro de la vinya. Pujant unes escales hi havia la soll o cort de porcs i el coniller.

Observacions:

Originàriament la masia es trobava als afores de Lavern; amb el creixement del nucli ha quedat envoltada per aquest.

Història

L'actual poble de Lavern es formà a partir d'uns censos de la masia de Can Martí de la Talaia, documentada des del segle XIV. L'any 1492 Nada Martí, propietari de la masia, formava part del govern municipal. Després de la independència de Sant Sadurní de Noya, l'any 1764, Can Martí de la Talaia fou seu de la Universitat o Ajuntament.

Eudald Vendrell i Carbó, alcalde del municipi entre els anys 1918 i 1922 es va casar amb la pubilla de Can Martí, Antònia Puig Martí. El matrimoni no va tenir fills, i van afillar a Eudald Vendrell Guilera, qui es va casar amb Maria Cuscó. A la mort d'Eudald Vendrell Carbó, Eudald Vendrell Guilera restà com a usufructuari de la masia fins la seva mort, als anys '50 del segle XX. La masia va passar a mans de la seva hereva, la senyora Dolors Puig Martí.

Can Martí de la Talaia fou la primera casa del poble que va tenir aigua corrent, ja que van cedir els terrenys per a la portada d'aigües. A la vinya del davant hi ha un pou de corriola, de forma rodona i fet de pedra, actualment existent, on la gent del poble anava a buscar aigua fins que es van instal·lar les fonts a Lavern.

Bibliografia

ARXIU DE LA PROPIETAT (inèdit).

COLOMÉ, Josep (edició) (1997): "Els móns d'Isidre Mata del Racó. Notes d'un propietari pagès al Penedès de la fi de l'Antic Règim". Llibre III. Transcripció de Raimon Soler. IEP, "Estudis i Documents", vol. XIV; Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia, "Història de la vila", n°4. Ed. Ajuntament de Subirats; Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia i l'Institut d'Estudis Penedesencs.

LLORAC I SANTÍS, Salvador (1988): "Subirats. Visió general d'un municipi de l'Alt Penedès". Ed. Ajuntament de Subirats, p. 167.

